

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7811/2542

นาง สุภาพร เพิ่มสกุล โจทก์ นาง กัญญา ใจดีหรือเปลี่ยนสมัย จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 193/30, ป.พ.พ. มาตรา 1599, ป.พ.พ. มาตรา 1620, ป.พ.พ. มาตรา 1629

ย่อ / หลักกฎหมาย

ที่ดินเป็นทรัพย์สินมรดกของ อ. ไม่ปรากฏว่า อ. ได้ทำพินัยกรรมยกที่ดินพิพาทให้ผู้ใด เมื่อ อ. ตายที่ดินพิพาทจึงเป็นมรดกตกทอดแก่ทายาทโดยธรรมของ อ. ทันทีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1599 วรรคหนึ่ง จำเลยเป็นผู้สืบสันดานและเป็นทายาทโดยธรรมของ อ. มีสิทธิได้รับมรดกของ อ. ในลำดับแรกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1629(1) มีสิทธิได้รับมรดกในที่ดินทันทีตั้งแต่ อ. ถึงแก่ความตาย และจำเลยในฐานะทายาทโดยธรรมของอ. มีหน้าที่ตามสัญญาจะซื้อขายที่ อ. ทำไว้ในอันที่จะต้องจดทะเบียนให้โจทก์ถือกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินพิพาทด้วย การบังคับให้จำเลยจดทะเบียนให้โจทก์ถือกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินพิพาทด้วยเป็นการบังคับในส่วนอันเป็นสิทธิของจำเลยในฐานะทายาทโดยธรรมคนหนึ่งของ อ. ซึ่งมีส่วนเป็นเจ้าของรวมในที่ดินพิพาทเท่านั้น มิได้กระทบกระเทือนถึงสิทธิของทายาทอื่นในที่ดินพิพาท และไม่ได้เป็นเรื่องที่สภาพแห่งหนี้ไม่เปิดช่องให้กระทำได้ การฟ้องให้ปฏิบัติตามสัญญาจะซื้อขายมิได้มีกฎหมายบัญญัติอายุความไว้โดยเฉพาะ จึงมีกำหนดอายุความ 10 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 193/30

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องว่า จำเลยเป็นทายาทโดยธรรมของนางอรุณ เปลี่ยนสมัย เมื่อปลายปี 2539 นางอรุณถึงแก่ความตาย โจทก์ทราบจำเลยจะขายที่ดินโฉนดเลขที่ 83497 ให้ผู้อื่น โจทก์ทวงถามให้จำเลยปฏิบัติตามสัญญาจำเลยไม่ดำเนินการให้ ขอให้บังคับจำเลยรับมรดกที่ดินโฉนดเลขที่ 83497 แล้วจดทะเบียนโอนขายให้แก่โจทก์ ถ้าจำเลยไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษา ให้จำเลยนำโฉนดที่ดินดังกล่าวมาวางศาล แล้วให้เจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนให้แก่โจทก์ โดยถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลย ให้จำเลยออกค่าธรรมเนียม ค่าภาษีในการโอนกรรมสิทธิ์แก่โจทก์ ถ้าจำเลยขัดขึ้นให้โจทก์ออกเงินไปก่อนแล้วบังคับเอาจากจำเลยภายหลัง จำเลยให้การว่า โจทก์สละสิทธิเกี่ยวกับข้อตกลงตามสัญญาจะซื้อขาย ฟ้องของโจทก์จึงขาดอายุความ ฟ้องโจทก์เคลือบคลุมเพราะจำเลยไม่เข้าใจว่าโจทก์ฟ้องบังคับจำเลยรับมรดกในฐานะทายาทนางอรุณ หรือตามสัญญาจะซื้อขายระหว่างโจทก์กับจำเลยขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษาให้จำเลยจดทะเบียนให้โจทก์ถือกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินโฉนดเลขที่ 83497 ตำบลบางแวก อำเภอภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร หากจำเลยไม่ปฏิบัติให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลย ให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับ ให้ยกฟ้อง แต่ไม่ตัดสิทธิโจทก์ที่จะฟ้องจำเลยให้ใช้ค่าเสียหายจากการผิดสัญญาภายในอายุความ โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ปัญหาข้อกฎหมายที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์มีว่าจำเลยต้องจดทะเบียนให้โจทก์ถือกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินโฉนดเลขที่ 83497 หรือไม่เห็นว่าที่ดินพิพาทเป็นทรัพย์สินมรดกของนางอรุณ ไม่ปรากฏว่านางอรุณได้ทำพินัยกรรมยกที่ดินพิพาทให้ผู้ใด เมื่อนางอรุณถึงแก่ความตายที่ดินพิพาทจึงเป็นมรดกตกทอดแก่ทายาทโดยธรรมของนางอรุณ

ทันทีที่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1599 วรรคหนึ่ง และมาตรา 1620 วรรคหนึ่ง จำเลยเป็นผู้สืบสันดานของนางอรุณและเป็นทายาทโดยธรรมของนางอรุณ มีสิทธิได้รับมรดกของนางอรุณในลำดับแรกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1629(1) จำเลยจึงมีสิทธิได้รับมรดกในที่ดินพิพาททันทีที่ตั้งแต่นางอรุณถึงแก่ความตาย และจำเลยในฐานะทายาทโดยธรรมของนางอรุณมีหนี้ตามสัญญาจะซื้อขายที่นางอรุณทำไว้ตามเอกสารหมายเลข จ.2 ในอันที่จะต้องจดทะเบียนให้โจทก์ถือกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินพิพาทด้วย การบังคับให้จำเลยจดทะเบียนให้โจทก์ถือกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินพิพาทด้วยจึงเป็นเรื่องที่สามารถกระทำได้และแม้จะมีทายาทอื่นของนางอรุณมีสิทธิได้รับมรดกในที่ดินพิพาทร่วมกับจำเลยด้วยการบังคับให้จำเลยจดทะเบียนให้โจทก์ถือกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินพิพาทด้วยเป็นการบังคับในส่วนอันเป็นสิทธิของจำเลยในฐานะทายาทโดยธรรมคนหนึ่งของนางอรุณซึ่งมีส่วนเป็นเจ้าของรวมในที่ดินพิพาทเท่านั้น มิได้กระทบกระเทือนถึงสิทธิของทายาทอื่นในที่ดินพิพาท และไม่ได้เป็นเรื่องที่สภาพแห่งหนี้ไม่เปิดช่องให้กระทำดังที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยฎีกาของโจทก์ฟังขึ้นแต่ปรากฏว่าศาลอุทธรณ์ยังไม่ได้วินิจฉัยปัญหาเรื่องฟ้องโจทก์ขาดอายุความหรือไม่ตามอุทธรณ์ของจำเลย ศาลฎีกาเห็นว่า อุทธรณ์ดังกล่าวของจำเลยเป็นอุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมาย เมื่อสำนวนขึ้นมาสู่ศาลฎีกาแล้ว ศาลฎีกาเห็นสมควรวินิจฉัยไปที่เดียวโดยไม่ย้อนสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยก่อน ในปัญหานี้ที่จำเลยอุทธรณ์ว่า โจทก์ฟ้องให้จำเลยปฏิบัติตามสัญญาจะซื้อขายที่จำเลยทำกับโจทก์สิทธิขาดมาฟ้องจึงมีอายุความ 2 ปี จำเลยผิดสัญญาจะซื้อขายเมื่อวันที่ 26 มกราคม 2538 โจทก์ยื่นฟ้องเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2540 คดีโจทก์ขาดอายุความแล้วนั้น เห็นว่า การฟ้องให้ปฏิบัติตามสัญญาจะซื้อขายมิได้มีกฎหมายบัญญัติอายุความไว้โดยเฉพาะจึงมีกำหนดอายุความ 10 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/30 นางอรุณทำสัญญาจะซื้อขายกับโจทก์เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2537 โจทก์ฟ้องคดีเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2540 ยังไม่เกิน 10 ปี ฟ้องโจทก์ไม่ขาดอายุความ ที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าฟ้องโจทก์ไม่ขาดอายุความนั้น ศาลฎีกาเห็นด้วยในผล อุทธรณ์ของจำเลยฟังไม่ขึ้น" พิพากษากลับ ให้บังคับคดีไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

องค์คณะ

อำนวย เต็มพันธ์ · กำพล ภู่อุดแสง · ขวลิต ยอดเนร

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/7811/2542>